

Studium v zahraničí

Obsah publikace zpracoval tým Národního informačního centra pro mládež.

Za obsah sdělení odpovídá výlučně autor. Sdělení nereprezentuje názory Evropské komise a Evropská komise neodpovídá za použití informací, jež jsou jeho obsahem.

Spolufinancováno z programu Evropské unie Erasmus+ a z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Obsah

Úvod	5
Obecné informace	6
Krok za krokem	7
Startovní pozice	9
1. Stipendia a programy nabízené vysokými školami	10
2. Jde to i jinak	17
3. Jazykové kurzy v zahraničí	19
4. Letní školy	21
5. Odborné stáže	23
Studium v jednotlivých zemích	26
Austrálie	26
Francie	27
Německo	28
USA	29
Velká Británie	31
Nostrifikace	33
Jiné důležité a zajímavé odkazy	35
Seznam odkazů použitých v textu	36

Úvod

Studium nebo stáž na vysoké škole v zahraničí je dnes běžná věc a patří k nejčastějším formám mobility vůbec. Pokud o studiu v zahraničí uvažuješ, máš opravdu mnoho šancí a příležitostí. Navíc dobu strávenou na studiích v zahraničí řadí zpětně 99 % osob k těm nejzajímavějším, ne-li nejlepším životním zkušenostem.

Studium v zahraničí je podstatně snazší než práce v zahraničí. Školy přijímající mezinárodní studenty jsou na ně připraveny, nabízejí často adaptační jazykové kurzy, podporu a kulturní program. Přizpůsobují se formou, jazykem i typem studia. Zkušenosti, které při studiu získáš, jsou vysoce ceněné na trhu práce a to, co ses v zahraničí naučil, můžeš využít jako základ pro svou zahraniční práci a kariéru.

Ještě váháš něco takového vyzkoušet?

Obecné informace

V rámci Evropské unie (EU) a s globalizací celého světa se nám nabízejí mnohé možnosti studia a odborné stáže i za hranicemi České republiky. Studium nebo stáž v zahraničí jsou skvělou cestou k získání mezinárodních zkušeností. Jednak se naučíš nebo si vylepšíš cizí jazyk, jednak získáš zkušenosti se životem v zahraničí. Takové údaje dobře vypadají v životopise, ale pozitivně zapůsobí i na potenciální zaměstnavatele. Případná investice se ti mnohonásobně vrátí.

Česká republika se účastní tzv. **Boloňského procesu**, který garantuje otevírání evropského vzdělávacího prostoru. V praxi to znamená, že platí stejná kritéria a požadavky na kvalitu a obsah vysokoškolského vzdělávání. Kvůli lepší dostupnosti národních vysokoškolských systémů byl zaveden evropský kreditní systém ECTS (European Credit Transfer and Accumulation System). Standardem v Evropě se stalo (minimálně) tříleté bakalářské studium, které vede k získání vysokoškolského diplomu. Dalším stupněm je studium magisterské, po něm doktorandské.

Pro studenty to znamená především **rovný přístup ke vzdělávání v ostatních členských zemích EU**. Studovat v nich můžeš za stejných podmínek, jaké mají místní studenti. Přestoupit do zahraničí můžeš v jakékoliv fázi tříступňového studia. Místo známek se ti počítají získané kredity, které by se měly v jednotlivých státech postupně sjednocovat. Uznávání vzdělání je pak také snazší. Např. diplom z Polska by měl mít stejnou váhu jako diplom z naší univerzity. K tomu nejvíce přispívá to, že od roku 2005 všichni absolventi obdrží automaticky a bezplatně dodatek k diplomu, vydaný v cizím jazyce¹. Je to překlad diplomu, jehož součástí je i cizojazyčný popis našeho vzdělávacího systému, tvé studijní výsledky (v procentech či jiném, mezinárodně čitelném způsobu známkování) a překlad názvů absolvovaných předmětů. Při výběru studia v zahraničí se nemusíš omezovat jen na náš kontinent. Dobré školy jsou i jinde ve světě. Dostat se tam může být sice trochu těžší, ale rozhodně ne nemožné.

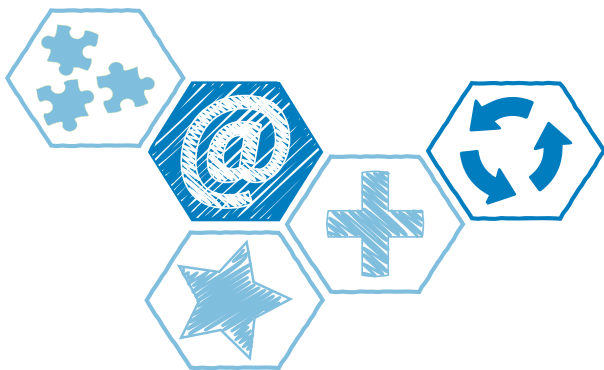

¹Více na www.europass.cz/dodatek-k-diplomu

Krok za krokem

Než odjedeš do zahraničí a též po návratu je třeba si ohlídat spoustu věcí. Samozřejmě se situace mění podle toho, zda jedeš jako český student na rok na zkušební, nebo zda vyrážíš do ciziny na celé studium. V jiné situaci jsou ti studenti, kteří dostanou (nebo chtějí dostat) stipendium, a ti, kteří mají dost vlastních finančních prostředků. Rovněž záleží na zemi, kam chceš vycestovat.

- Začni školu hledat včas. Pokud jedeš přes určitý stipendijní program, tento problém většinou řešit nemusíš. Vybíráš si ze škol, které ti nabídne univerzita. Přesto i čeští studenti mohou tuto situaci zažít. Můžeš vyjet jako freemover nebo na stipendia Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) na základě mezinárodních smluv. U těch se většinou předpokládá, že si student školu najde sám. Tady nezapomeň na to, že jsi omezen i časově. Stipendia mají své pevné uzávěrky!
- Většinou se uvádí, že je ideální začít cca **18 měsíců** před plánovaným odjezdem. Musíš si rozmyslet, jakou školu a hlavně v jakém státě chceš studovat.
- Můžeš zkusit **vyhledávač škol po celém světě** <http://univ.cc>. Na většině škol je třeba doložit, že ovládáš studijní jazyk. Až si vybereš školu, kontaktuj někoho přímo na ní. Ptej se hlavně na způsob přijímacího řízení.
- Některé školy dělají zkoušky s předstihem. Možná budeš muset doložit nějaké reference apod. Podmínky se liší nejen v různých státech, ale i v různých univerzitách. Pokud budeš vybírat z více škol, zaměř se i na možnost finanční podpory. Některé univerzity nabízejí sociální či prospěchová stipendia. Jinde ti zajistí práci přímo pro školu, v jejím areálu. I to může být kritérium pro výběr konkrétní školy. Hlavní je, aby škola vyhovovala tvým představám.
- Nezapomeň také na akreditaci. Zjistit, zda je škola akreditovaná, je velice důležité, neboť získané vzdělání na neakreditované škole nemusejí některé organizace či zaměstnavatelé vůbec uznat.
- 11–14 měsíců před odjezdem bys už měl mít jasno, kterou školu chceš studovat, co zde chceš studovat, a bylo by dobré už mít v ruce nějaké vstupní formuláře a řešit formality.

- V době tak 10–12 měsíců před plánovaným výjezdem je třeba absolvovat testy (jazykové, případně přijímací). Je dobré je dělat dostatečně dopředu, protože se nemusíš povést na první pokus. Můžeš případně zkusit testy zopakovat. Mnoho zahraničních univerzit požaduje napsání motivační esej a vyžaduje též reference. Esej můžeš promýšlet dopředu, rovněž tak shánět reference. Lepší je všechno zařídit s předstihem než na poslední chvíli.
- Do některého státu si možná budeš muset zařídit vízum. Jinde vyžadují povolení k pobytu. Na tyto úřední záležitosti si nech raději poslední 3 měsíce před odjezdem.
- Ohlídej si i zdravotní a sociální pojištění. Když vyjedeš s programem, ve kterém zůstáváš studentem české vysoké školy, pojištění za tebe platí stát. Pokud jsi ale řádným studentem zahraniční školy, stát za tebe zaplatí (do 26 let) pouze v případě, že škola, na které studuješ, je Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy uznaná za rovnocennou vysoké škole v ČR. Potřebovat k tomu budeš vyplněný formulář **Žádost o posouzení postavení studia na vysoké škole v cizině pro sociální účely a účely zdravotního pojištění**. Postup a příslušný formulář žádosti k uznání školy najdeš na www.msmt.cz – *Vzdělávání/Vysoké školství/Uznávání zahraničního vzdělání*. Až MŠMT tvou žádost schválí, měla by tě zdravotní pojišťovna vybavit Evropským průkazem zdravotního pojištění (EHIC), který by měl být dostatečným podkladem k čerpání nezbytné zdravotní péče v zemích EU. Pokud doma uplatňuješ dávky státní sociální podpory, musí být škola také uznána. Postup je stejný jako u zdravotního pojištění.

Startovní pozice

Startovní pozice a motivace ke studiu v zahraničí jsou velmi různé. Někdo odjede na semestr až dva v rámci evropského nebo jiného stipendijního programu. Jiný se chce zlepšit ve svém oboru, a proto vyjede až jako student doktorandského studia a na zahraničním odborném pracovišti si udělá doktorát. Obecně platí, že čím vyšší stupeň studia studuješ, tím více se ti nabízí možností.

Jsou i tací, kteří na českou vysokou školu nechtějí nebo se na ni nedostanou. I ti ale mohou v zahraničí vystudovat. Jejich situace je malinko těžší. Největším problémem bývají finance. Studium dítěte je pro rodinu obecně zátěží. Zvláště pokud studuje v jiném městě (zemi), než rodina bydlí. Náklady na ubytování a živobytí rostou. Pokud nejedeš studovat do zemí, kde je levněji než u nás, vše se pěkně prodraží. Mnoho lidí tak hledá cestu ke stipendiím. V některých státech si můžeš na studium vzít i speciální půjčku na pokrytí školného. V zahraničí je naprosto běžné, že studenti při škole pracují, aby si přivydělali. Proč bys měl být výjimkou? Studovat můžeš nejen vysokou, ale i odbornou školu. Pokud si na to, třeba kvůli jazyku, netroufneš, zkus jazykový kurz v zahraničí!

Na následujících stránkách ti přiblížíme různé možnosti. V textu najdeš stručné informace o tom, jaké jsou výhody a nevýhody jednotlivých způsobů studia v zahraničí.

Vybrat si můžeš z pěti následujících kapitol **studia v zahraničí**:

- stipendia a programy nabízené vysokými školami
- jak to jde jinak
- jazykové kurzy v zahraničí
- letní školy
- odborné stáže

1. Stipendia a programy nabízené vysokými školami

Jako český student máš šanci získat finanční prostředky na studium v zahraničí, většinou na semestr až dva. Nejvíce informací o různých možnostech ti řeknou na studijním oddělení tvé univerzity nebo na jejím zahraničním oddělení či na oddělení pro mezinárodní vztahy.

Všechny vysoké školy uzavřely desítky dohod se zahraničními vysokými školami, které se týkají jak vědecké spolupráce, tak spolupráce ve vzdělávání. Mezi tyto dohody patří i dohody zajišťující mobilitu akademických pracovníků v rámci evropských mobilitních programů, především programu Erasmus (nyní podprogramy Erasmus+). Absolvování určité části studia v zahraničí se stává standardní součástí magisterských a doktorských studijních programů.

Erasmus je snad nejnámějším stipendijním programem jeho správu zajišťuje Dům zahraničních služeb (DZS). **Od roku 2014 do roku 2020 je to program Erasmus+** – jeho prostřednictvím můžeš vyjet jak za studiem, tak za odbornou stáží. Do programu jsou zapojeny prakticky všechny české vysoké školy, a dokonce několik vyšších odborných škol, jež vlastní Listinu programu Erasmus pro vysokoškolské vzdělávání ECHE (Erasmus Charter for Higher Education), kterou Evropská komise opravňuje vysokoškolskou instituci k účasti v programu Erasmus+. Více o programu najdeš na stránkách www.naerasmusplus.cz.

Erasmus+ je určen nejen studentům vysokých škol, ale i některým vyšším odborným školám, pedagogickým pracovníkům a zaměstnancům vysokoškolských institucí. Hlavní podmínkou pro vycestování do zahraničí je dostudovaný minimálně první ročník studia. Místo studia je ovlivněno bilaterálními smlouvami mezi partnerskými vzdělávacími organizacemi. Každá škola zapojená do programu má svého vlastního koordinátora programu Erasmus+, ten by ti měl se vším pomoci. V rámci programu Erasmus+ můžeš v zahraničí strávit maximálně 12 měsíců za bakalářské studium a stejně tak 12 měsíců za navazující magisterské studium.

Dům zahraniční spolupráce spravuje i program Finanční mechanismy EHP a Norska. Ten ti umožní vyjet na univerzitu v Norsku, Lichtenštejnsku a na Islandu. Více informací najdeš na stránkách www.dzs.cz/cz/norske-fondy-a-fondy-ehp.

Akademická informační agentura, která je součástí Domu zahraniční spolupráce (DZS) Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, je další možností, kam se obrátit se žádostí o stipendium. Agentura shromažďuje, zpracovává a dál šíří informace o možnostech českých studentů studovat za hranicemi. Informuje především o stipendiích na základě mezinárodních smluv, která českým studentům poskytují vlády těch států, se kterými má ČR uzavřenou smlouvu. O naprostou většinu těchto stipendií je třeba se ucházet s předstihem 1 akademického roku. U většiny těchto stipendií (mimo rozpis kvót – viz dále) agentura komplexně zajišťuje realizaci výběrových řízení.

Zahraníční stipendijní pobyty na základě smluv je možné získat dvojím způsobem. Buď jako rozpis kvót (MŠMT přidělí určité počty stipendijních míst přímo jednotlivým školám), nebo jako výběrová řízení, do kterých se mohou přihlásit studenti veřejných vysokých škol. Při rozpisu kvót nominuje kandidáty na stipendium rektorát příslušné vysoké školy, které bylo stipendijní místo přiděleno. Na rektorát se také podává přihláška. Výběrová řízení vyhlašuje MŠMT na základě uzavřených mezinárodních smluv. V tomto případě se žádost podává přímo na Akademickou informační agenturu. Nabídku stipendií najdeš na stránkách Akademické informační agentury www.dzs.cz. Nepřehlédni také termíny uzávěrek, neboť se pro různé státy mění.

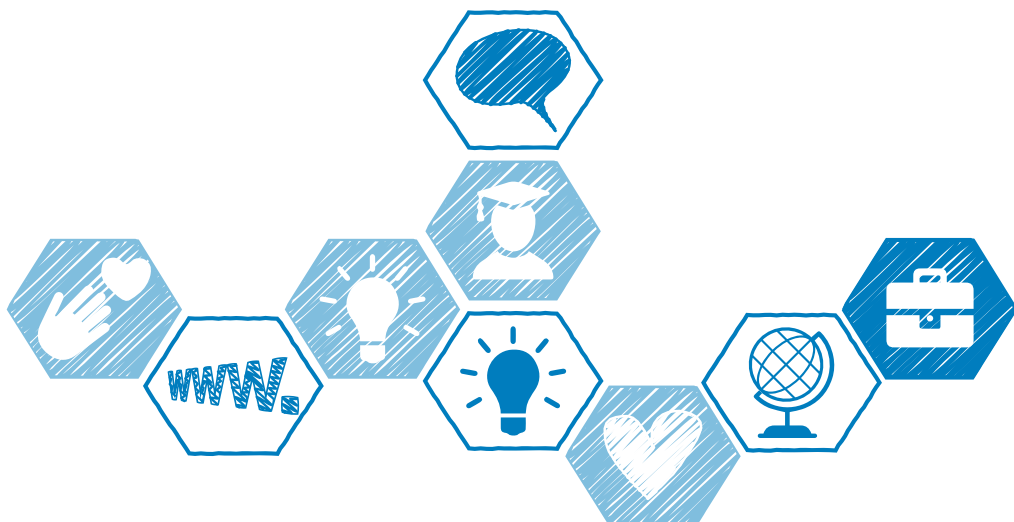
Program CEEPUS (Central European Exchange Programme for University Studies) je středoevropským výměnným programem zaměřeným na regionální spolupráci v rámci sítí univerzit. Dohodu o programu CEEPUS podepsaly Albánie, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Černá Hora, Česká republika, Chorvatsko, Maďarsko, Makedonie, Moldavsko, Polsko, Rakousko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko a Srbsko. Spolupracuje s většinou univerzit v Kosovu. Program je určen pro pregraduální studenty od ukončeného 2. semestru, postgraduální studenty a akademické pracovníky vysokých škol. Stipendium v programu lze získat v rámci sítí vysokých škol nebo individuálně (jako tzv. freemover). Důraz je přitom v prvé řadě kladen na aktivity v rámci sítí. Cílem programu je vytvoření středoevropské univerzitní sítě, skládající se z jednotlivých dílčích sítí programu. Všechny potřebné informace najdeš na stránkách www.dzs.cz

AKTION Česká republika–Rakousko je ideální cestou, pokud chceš vyjet do Rakouska. Program podporuje dvoustrannou spolupráci ve vědě a vzdělávání. Poskytuje podporu individuální i institucionální. Pod první patří stipendia na studijní a vědecké pobyty (dokonce i k účasti na letních jazykových a odborných školách). Institucionální podpora je určena projektům spolupráce českých a rakouských vzdělávacích institucí, a to studentům magisterských studijních oborů, doktorandům, učitelům a vědeckým pracovníkům českých veřejných vysokých škol, kteří jsou občany EU, EHP nebo Švýcarska. Všechny potřebné informace najdeš na stránkách www.dzs.cz.

Komise J. W. Fulbrighta je nejlepší organizace pro studium v USA. Její další název zní: Mezivládní organizace pro vzdělávací výměny s USA. Funguje na základě mezivládní dohody ČR a USA. Jejím účelem je podpora vzájemných vzdělávacích, vědeckých a kulturních výměn. Navíc informuje o studiu v USA obecně. Nejen o Fulbrightových stipendiích, ale i o stipendiích jiných organizací. Komise pořádá různé informační semináře. Nabídka stipendií je velmi široká – od stipendií pro studenty, pedagogy až po vědecké pracovníky. Kromě toho máš u komise možnost chodit na přípravné kurzy k jazykovým testům a testům nutným pro přijetí na americkou univerzitu. Komise zároveň nabízí termíny pro složení těchto zkoušek. Více informací najdeš na stránkách www.fulbright.cz. O různých stipendiích se na webu dočteš v sekci: *EducationUSA – Užitečné odkazy – Stipendijní programy a nadace*. A pokud jsi vážným zájemcem o studium v USA, můžeš navštívit přímo Poradenské centrum Fulbrightovy komise na Malé Straně.

Stipendium Paula Robitscheka je další cestou za vysněným rokem studia v USA. Paul Robitschek jako Čechoameričan chtěl českým studentům otevřít cestu ke vzdělávání v USA, a proto v rámci University of Nebraska – Lincoln vytvořil tento program. Na stránkách www.admissions.unl.edu najdeš vše potřebné.

DAAD (Německá akademická výměnná služba) je způsobem, jak získat finance na studium v Německu. Nabízí různé typy stipendijních programů. Pro koho jsou stipendia určena, termíny uzávěrek a další praktické informace najdeš na www.daad.cz. DAAD tam zveřejňuje nejen svá stipendia, ale i stipendia jiných organizací. Jaké testy jsou DAAD akceptovány, ale také termíny testů nalezneš na výše uvedené adrese pod *Stipendia – Důležité pokyny k žádosti o stipendium*. Na stránkách výměnné služby se dozvíš i vše další o studiu v Německu nebo můžeš navštívit Informační centrum DAAD v Goethe-Institutu na Masarykově nábřeží v Praze.

Česko-německý fond budoucnosti je jinou cestou do Německa. Podporuje studenty ze všech stupňů terciárního vzdělání. Stipendia jsou určena k desetiměsíčním pobytům. Každý rok vyjede s programem 12 úspěšných uchazečů. Během studia musejí stipendisté pracovat na nějakém projektu s česko-německou tematikou. Na stránkách fondu www.fondbudoucnosti.cz najdeš i stipendijní uzávěrky jiných organizací, které nabízejí pomoc při studiu v Německu.

Mezinárodní Visegrádský fond má pro studenty připravený stipendijní program i pro absolvování doktorandského studia za účelem výzkumné a vědecké práce, ovšem pouze v zemích Visegrádské skupiny, tedy v Maďarsku, Polsku a na Slovensku. Podmínkou (záležití na programu) je mít ukončený minimálně 4. semestr bakalářského studia nebo magisterské studium. Bližší informace najdeš na anglicky psaných stránkách www.visegradfund.org.

Umělecky zaměřeni studenti se mohou pokusit o „umělecké“ stipendium, například od Nadace Český hudební fond (www.nchf.cz) nebo Nadace českého výtvarného umění (www.ncvu.eu). Pokud studuješ uměleckou školu, poraď se hlavně tam. Určitě mají kontakty, respektive navázanou spolupráci se zahraniční školou.

Jestliže neuspěješ s výše uvedenými stipendijními programy, nezoufej. Existují i další možnosti, jak alespoň spolufinancovat zahraniční studijní zkušenosti. Většinou jsou to nabídky různých vědeckých a výzkumných organizací a firem. Informace o financování mobility najdeš na stránkách www.nicm.cz – *Vzdělávání v zahraničí*, případně se zkus obrátit na **vybrané české nadace**, které podporují studenty při jejich studiu v zahraničí, především studenty, kteří mají vynikající studijní výsledky nebo pocházejí ze sociálně slabého prostředí. Nepočítej ale s tím, že od nich dostaneš závrtné sumy peněz. Jejich pomoc však může pokrýt část školného nebo alespoň cestu. Kontakty na tyto organizace najdeš na www.nicm.cz – *Vzdělávání v zahraničí*.

Freemover je ještě jedna možnost. Prostřednictvím své domovské školy můžeš v rámci Rozvojových programů MŠMT zažádat o stipendium. Hlavní podmínkou je akceptační dopis o přijetí od zahraniční univerzity. Více informací nalezněš na studijním či zahraničním oddělení své fakulty. O Rozvojových programech se píše více na stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy www.msmt.cz v sekci *Vzdělávání – Vysoké školy*. Jako freemover můžeš vyjet do země střední Evropy, do školy, která není zapojena do sítě CEEPUS, ale vše si musíš zajistit sám.

Základní kontakty na zmíněné a další podobné organizace:

- **AKADEMICKÁ INFORMAČNÍ AGENTURA**
www.dzs.cz/cz/akademicka-informacni-agentura/
- **AKTION**
www.dzs.cz/cz/aktion-ceska-republika-rakousko/
- **CEEPUS**
www.dzs.cz/cz/ceepus/
- **ČESKO-NĚMECKÝ FOND BUDOUCNOSTI**
www.fondbudoucnosti.cz
- **DAAD**
www.daad.cz
- **ERASMUS+**
www.naerasmusplus.cz
- **Finanční mechanismy EHP a NORSKA**
www.dzs.cz/en/eea-and-norway-grants/
- **FULBRIGHTOVA KOMISE**
www.fulbright.cz
- **MEZINÁRODNÍ VISEGRÁDSKÝ FOND**
www.visegradfund.org
- **NADACE SOPHIA**
www.nadacesophia.cz
- **NADAČNÍ FOND MANŽELŮ LIVIE A VÁCLAVA KLAUSOVÝCH**
www.nadacnifondklausovych.cz
- **OPEN SOCIETY FUND**
www.osf.cz
- **VIZE 97**
www.vize.cz

Výhody/nevýhody zahraničního studia přes podpůrné programy, stipendia, nadace a fondy

- + nemáš tolik starostí s administrativou
- + poradí ti ve škole
- + nemusíš se starat o zdravotní a sociální pojištění (pokud ano, vše ti řekne škola nebo příslušná organizace)
- většinou musíš projít výběrovým řízením
- někdy jsi omezen podmínkami organizace (věk, délka studia, obor, cílová země)
- jsi limitován dobou studia (neabsolvuješ celé studium v zahraničí – získáš český diplom a titul)

Příběhy studentů

Kromě programu Erasmus nabízí řada vysokých škol možnost vyjet do zahraničí také přes program CEEPUS (Central European Exchange Programme for University Studies). Nabídka zemí není v rámci tohoto programu sice tak široká, ale pokud jste jen trochu dobrodruh, určitě si mezi převážně postkomunistickými zeměmi vyberete. Já jsem měla možnost strávit necelý půlrok na univerzitě Sv. Klimenta Ochridského v Sofii, hlavním městě Bulharska. Kromě krásných hor a moře nabízí tato země velmi dobrou úroveň vzdělávání. Překvapením pro mě byla výborná jazyková vybavenost studentů univerzity, kteří ani v odborných znalostech nezaostávali za studenty českými. Pro zahraniční studenty univerzita zajišťuje intenzivní kurz bulharštiny, jejíž znalost jednoznačně ulehčuje běžnou komunikaci v obchodě nebo na nádraží. Dobré je se před cestou do Bulharska naučit alespoň azbuku, uvidíte, že vám to ušetří spoustu komplikací. Počítejte s tím, že oproti Erasmu si spoustu běžných věcí budete muset zařídit sami. Nenechte se ale odradit. Pro mě byla možnost vyjet do Bulharska přes program CEEPUS i tak cennou zkušeností.

Kateřina B., Liberec

Po skončení magisterského studia na Matematicko-fyzikální fakultě (MFF) v Praze jsem hledal možnosti studia v zahraničí prostřednictvím internetu. Měl jsem poměrně jasno, jaký podobor informatiky (v angl. se spíše používá termín Computer Science místo informatika) mě zajímá, a rozeslal jsem několik e-mailů lidem, kteří se zabývali danou oblastí. Odpovědi se mi dostalo od mého současného školitele (Joseph Kiniry), který onoho času působil v Dublinu. Později jsem se s ním setkal na konferenci v Anglii, kam jsem se dostal pomocí jednoho asistenta na MFF. Jakási forma interview probíhala během konference a příležitých sociálních aktivit (čti hospoda). Později jsem navštívil pracoviště v Dublinu a byla mi nabídnuta možnost Ph.D. studia s grantem od Irského výzkumného centra Lero. Tuto nabídku jsem samozřejmě přijal.

Mikoláš J, Dublin

V rámci programu Erasmus jsem strávil jeden semestr v Belgii na univerzitě v Lovani. Zařít si místo nebyl moc velký problém, protože ostatní uchazeči se nepřihlásili včas a já jsem byl vybrán automaticky. Je pravda, že před samotným výjezdem bylo potřeba vyplnit množství formulářů a zajistit si souhlas různých oddělení na škole, ale vidina výjezdu mě dost motivovala. Krátce předtím, než jsem odjel, jsem na účet obdržel stipendium na celou dobu pobytu, tudíž jsem nemusel řešit, jak vyjít ze začátku s penězi. Větší obavu jsem měl z ubytování, které si každý zahraniční student musel najít sám. Mně se to naštěstí podařilo hned během prvního dne. Měl jsem vlastní pokoj a sociální zařízení jsem sdílel s dalšími studenty. Na škole jsem chodil asi na 6 přednášek, všechny byly vedeny v angličtině a nejde říct, že by se jednalo pouze o oddechová cvičení po předchozí probdělé noci. K výměnným studentům zde přistupovali rovnocenně jako k místním a požadavky některých pedagogů byly o dost větší, než na co jsem byl zvyklý na české škole. To se projevilo v poměrně stresujícím zkuškovém období, na druhou stranu jsem tak vstřebal nové věci a získal hodně velkou inspiraci pro své další studium. A Belgii nelze než doporučit – několik jazyků, spousty druhů pív, malebná historická města a k tomu jeden velký chaos v podobě Bruselu.

Tomáš H, Praha

2. Jde to i jinak

Může se stát, že se nedostaneš na českou univerzitu anebo se na ni ani dostat nechceš. Přesto nezahazuj za hlavu možnost vyjet studovat do ciziny. Pro české studenty je nejsnazší cestou studium na Slovensku. Domluvíš se, není to daleko, a hlavně platí dohoda mezi naší a slovenskou vládou o uznávání vysokoškolských titulů. Seznam slovenských univerzit nalezneš na www.vysokeskoly.sk. Pokud budete hledat další informace, klidně se obraťte na Slovenskou akademickou informační agenturu www.saia.sk nebo na Informační centrum mladých www.icm.sk. Pokud tě náš východní soused neláká, máš spoustu jiných možností. Každá země má své podmínky a svůj systém školství. Proto je nutné se předem informovat, co pro studium na vybrané škole musíš udělat (například složit jazykovou zkoušku), koho kontaktovat, zda napsat esej, sehnat si doporučení, ověřit maturitní vysvědčení a další. Informace o některých státech najdeš na stránkách www.nicm.cz – *Vzdělávání v zahraničí*. Krátké informace o několika studijních destinacích nalezneš i na konci této brožury.

I když nejsi student české vysoké školy, máš **možnost získat stipendium** (alespoň částečné). Vše záleží jen na tvé iniciativě. Jednou variantou je to, že dostaneš nějakou formu podpory přímo od zahraniční školy. Hledej stipendia (scholarships, grants, awards, bursary apod.) na stránkách škol.

K vyhledání univerzity jsou dobré stránky <http://univ.cc>. Existují i různé vyhledávače stipendií a jiných finančních pomocí <http://financialaid.ucdavis.edu>. Jeden z nich najdeš na stránkách www.internationalscholarship.com. Další zajímavé odkazy hledej i na stránkách www.nicm.cz – *Vzdělávání v zahraničí*.

Pokud chceš studovat vědní obor, podívej se i po stipendiích vědeckých organizací. Ty se často snaží podpořit své potenciální zaměstnance. Seznam některých je v příloze stránky www.nicm.cz – *Vzdělávání v zahraničí*. Můžeš si text prohlédnout a minimálně se informovat o tom, kde všude se dá finanční pomoc najít. Leckdy jsou to zajímavé organizace, hodně úzce profilované. Může se stát, že neseženeš pomoc ani na zahraniční škole. Některé státy nabízejí (v rámci EU i studentům z členských států) **studentské půjčky**, jinde nabízejí půjčky přímo univerzity. Pokud ani tato možnost neexistuje, nezbyvá než si najít práci v cizině. O tomto tématu najdeš více na www.nicm.cz – *Práce v zahraničí*.

Kromě klasické vysoké školy můžeš studovat tzv. **college** nebo **vocational school**. Jsou obdobou naší vyšší odborné školy. V různých zemích (Velká Británie, USA, Austrálie...) je systém colleges trochu jiný. Někdy se tak dokonce nazývá i vysoká škola. Zda se jedná o odbornou školu, poznáš jednoduše podle nabízených oborů. Jsou mnohem praktičtější než na univerzitách, třeba hotelnictví, péče o děti, business a podobně. Tento typ studia (vedle jazykových kurzů, studia na střední škole a klasického univerzitního studia) často nabízejí různé české agentury.

V nabídce českých agentur často najdeš jak studium na univerzitě, tak odborné kurzy. Agentura ti toto studium zprostředkuje, pomůže s vyřízením formalit (i případného víza). Často ti poskytne možnost složit potřebné jazykové testy. Tento způsob studijní mobility tě však něco bude stát. Agentuře zaplatíš nějaký poplatek (ne za zprostředkování, ale za doplňkové služby) a placení školného je samozřejmě také na tobě. Seznam agentur najdeš na www.nicm.cz – *Vzdělávání v zahraničí*. U odborných škol tohoto typu je výhoda, že jsou časově méně náročné. Dá se při nich lépe pracovat a vydělat si na nutné životní náklady. Pokud najdeš dobrou práci, můžeš nakonec nejen zaplatit školné, ale ještě něco vydělat. Odborné školy se studují zpravidla kratší dobu (2–3 roky), někdy nabízejí možnost přestupu na univerzitu. V některých státech Evropské unie se za studium platí. Někde se sice neplatí školné jako takové, ale v zemi jsou povinné registrační nebo jiné poplatky. Jejich orientační přehled nalezneš na stránkách <http://ec.europa.eu/eurydice>, což je informační síť o vzdělávacích systémech a vzdělávacích politikách v zemích Evropské unie a Evropského sdružení volného obchodu, nebo na stránkách www.euroskop.cz.

Výhody/nevýhody samostatného hledání studia

- + nejsi omezen výběrem země
- + můžeš si vybrat vlastní, zajímavý obor studia
- + ukončíš v zahraničí celé studium
- + jsi veden k větší samostatnosti
- všechno je na tobě, včetně zajištění si potřebných formalit, obstarání ubytování, financí, vyřízení si sociálního a zdravotního pojištění tady i tam atd.
- je to finančně nákladnější než studium se stipendiem od VŠ

3. Jazykové kurzy v zahraničí

Nespornou výhodou delšího zahraničního, nejlépe studijního pobytu je **zdokonalení se v jazyce**. Pokud se necítíš na studium zahraniční vysoké školy, ale přesto chceš vyjet ven za vzděláním, je pro tebe jazykový kurz to pravé. Krátkodobý, ale i dlouhodobý jazykový kurz, až na 1 rok, ti zprostředkují agentury. Seznam agentur najdeš na www.nicm.cz – *Vzdělávání v zahraničí*. Některé tyto organizace nabízejí i program **work and study**. To je ideální mix jazykového studia či odborného studia a práce. V agentuře ti nejen zajistí kurzy, ale pomohou ti i se sehnáním práce. Vždy je ale nutné dodržet bezpečnostní pravidla, zejména při samostatném shánění práce. Bezpečnostní tipy a více informací najdeš na stránkách organizace La Strada www.strada.cz.

Studijní destinace jsou velmi různorodé. Studovat jazyk můžeš nejen v Evropě, ale i za mořem, jak v USA, tak ve stále oblíbenější Austrálii a na Novém Zélandu. V těchto zemích se ale neobejdeš bez platného víza. Vízum do USA si musíš zajistit sám. Agentury již pro tebe nemohou tuto službu udělat. Přesto mnohé nabízejí, že ti pomohou s jeho získáním. Vyplní s tebou formuláře, připraví na pohovor, domluví termín schůzky na ambasádě. Vyřízení víza trvá 2 až 4 týdny. Abys získal studentské vízum do Austrálie, musíš mít zaplacený kurz. Výhodou je to, že spolu se studentským vízem získáš i vízum pracovní. Je to prakticky jediný způsob, jak v Austrálii legálně pracovat! Je však nutné navštěvovat minimálně tříměsíční kurz. Spolu se studentským vízem tak získáš pracovní povolení na 20 hodin týdně. V době prázdnin pak můžeš pracovat neomezeně. Pokud budeš chodit do kratšího kurzu, nebudeš moci v Austrálii pracovat. Vyjedeš jen jako turista. Protože australská vláda naši republiku přesunula mezi země, které mají vyřizování víza jednodušší, netrvá jeho vyřízení dlouho a může ti ho zařídit i jazyková agentura. Novozélandská vláda zavedla pro Čechy bezvízový styk pouze při pobytu do 90 dnů. Pro delší studium je potřeba získat studentské nebo turistické vízum. Jeho vyřízení trvá delší dobu, a to 4 až 6 týdnů.

Jazyky se samozřejmě můžeš učit i v Evropě. Zemí, která téměř žije z „jazykové turistiky“, je Malta. Na tomto ostrově je kromě krásného moře i velké množství poboček jazykových škol. Studovat můžeš i jinde, a také další jazyky než angličtinu.

Pokud tě láká exotika, agentury mají ve své nabídce země, jako je Čína, Jihoafrická republika, Guatemala, Bolívie, Peru, Bahamy, Korea, Japonsko a další. Vyhledávač jazykových kurzů nabízených zahraničními agenturami najdeš na www.goabroad.com. Sám můžeš vybranou školu kontaktovat a domluvit si studium přímo tam.

Výhody/nevýhody jazykového kurzu v zahraničí

- + naučíš se jazyk lépe než v jazykové škole v Česku
- + pokud budeš pracovat, něco si vyděláš a minimálně se ti vrátí počáteční investice
- + agentura za tebe všechno zařídí nebo ti alespoň poradí (třeba jak vyřešit sociální a zdravotní pojištění)
- jsou nutné peníze do začátku
- platí se školné
- pokud chceš studovat na VŠ, čeká tě znovu přijímací řízení, buď v Česku, nebo v zahraničí
- nezískáš žádný titul, jen certifikát o absolvování kurzu

4. Letní školy

Samotný název letní škola není pro mnohé méně studijní typy moc lákavý. Ale věř, že letní škola, nebo letní univerzita, může být skutečně zpestřením prázdnin. Zvláště pokud se dostaneš na takovou, která se orientuje na tvé koníčky, tvůj oblíbený předmět apod. Většinou se s nabídkou takovýchto prázdninových multikulturních akcí setkáš na nástěnce tvé školy. Některé české univerzity naopak samy pořádají mezinárodní letní školy. Témata těchto kurzů jsou skutečně pestrá, od letní školy hry na historické nástroje až po výzkum mořského ledu na Islandu. Jsou tu školy určené pro studenty konkrétních oborů (muzikanty, tanečníky, mikrobiology) i školy obecněji zaměřené: pro studenty humanitních oborů, matematických, technických oborů. Letní škola je často spojena s návštěvou významného vědeckého pracoviště, které ji někdy i samo pořádá. Neexistuje jeden server, kde je možné najít všechny chystané letní univerzity. Pokud tedy hledáš něco konkrétního, musíš se spolehnout na běžné vyhledávače. Vybrané nabídky letních škol najdeš i na stránkách www.nicm.cz – *Vzdělávání v zahraničí*.

Prohlížej (s předstihem) nástěnky na univerzitních chodbách, ptej se kamarádů. Tato mezinárodní setkání samozřejmě mívají také své uzávěrky a omezenou kapacitu. Začni proto hledat třeba už v březnu. A nezapomeň, že zatímco u nás vládne zima, na druhé straně zeměkoule mají léto. Poplatky za účast nebývají vysoké. Ceny se liší v závislosti na délce programu (většinou jsou týdenní – školy mívají více turnusů), na zemi, kde se škola koná, a na samotné univerzitě. Přesto někde můžeš získat stipendium (alespoň ve formě odpuštění účastnického poplatku). Například Německá akademická výměnná služba poskytovala – a snad bude i dále poskytovat – finanční prostředky na účast na letních akademiích v Německu. Seznam takto „dotovaných“ škol bývá na stránkách Domu zahraniční spolupráce www.dzs.cz nebo na stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy www.msmt.cz.

Komunikačním jazykem bývá angličtina. Protože se na tato setkání sjíždějí zájemci z celého světa, je nutné umět poměrně dobře anglicky. Letní univerzity bývají prakticky zaměřené. Připrav se na to, že budeš s ostatními studenty pracovat na společném projektu, který pak v plénu představíš. Základní komunikační znalost jazyka je nezbytná. Přesto si – než odjedeš, ještě lépe než zaplatíš za letní univerzitu – zkontroluj, zda je pracovním jazykem skutečně angličtina. Někdy může být hlavním jazykem i jiná řeč.